

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 137/2019-60

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Milan Ficek, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 128/2003 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 30/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 128/2003 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 30/2018 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 128/2003 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré jej j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej j e Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave s ú p o v i n n é uhradiť [REDAKOVANÉ] spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 623,27 € (slovom šesťstodvadsaťtri eur a dvadsaťsedem centov) na účet advokátskej kancelárie JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí, s'ťažnostná argumentácia a rekapitulácia vyjadrení účastníkov konania

I. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal 20. novembra 2019 na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Milan Ficek, ktorou s'ťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 128/2003 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 30/2018.

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 30. júla 2003 okresnému súdu návrh na začatie konania o vydanie veci. Sťažovateľka opísala chronológiu procesných úkonov v konaní, ďalej uviedla, že v marci 2019 podala predsedom okresného súdu a krajského súdu sťažnosti na prietahy v konaní, ktoré priložila k svojej ústavnej sťažnosti. Okresný súd označil jej sťažnosť za nedôvodnú v časti, v ktorej namietala prietahy v súvislosti s predložením spisu odvolaciemu súdu po podaní odvolania proti rozsudku č. k. 7 C 128/2003-718 z 26. júna 2017, ako aj v časti, v ktorej namietala celkovú dĺžku konania. Krajský súd označil jej sťažnosť za dôvodnú a uznal, že k prietahom došlo a dochádza. V závere podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka zhrnula, že po takmer 16 rokoch od podania návrhu nie je vo veci právoplatne rozhodnuté a konanie trpí značnými, zbytočnými prietahmi. Vec nie je po právnej stránke zložitá, hoci skutkovo nie je jednoduchá. Je úlohou súdu ako orgánu ochrany práv, aby aj takéto veci rozhodol a vyriešil v primeranej lehote s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Stav právnej neistoty trvajúci 16 rokov nie je v zmysle slovenského právneho poriadku a garantovaných ústavných práv akceptovateľným stavom. V dôsledku procesného postupu súdu došlo v tejto veci k vzniku zbytočných prietahov v konaní a naďalej hrozí, že tieto prietahy budú v konaní pokračovať, a to aj s prihliadnutím na posledné rozhodovanie krajského súdu, keď rozhodnutie o jej odvolaní trvalo až 4 roky. Okresný súd doručil po podaní odvolania [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) a vzájomných vyjadreniach v zmysle § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) súdny spis odvolaciemu súdu po takmer jednom roku odo dňa podania jej posledného vyjadrenia. Už len týmto konaním spôsobil okresný súd ďalšie zbytočné prietahy v konaní v trvaní takmer jedného roka.

3. Sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľky, aby sa jej vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/128/2003 porušené boli.

2. Základné práva sťažovateľky, aby sa jej vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod spisovou značkou OS BA I 7C/128/2003 porušené boli.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 7C/128/2003 konať a odstrániť prieťahy v súdnom konaní.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 15Co/30/2018 konať a odstrániť prieťahy v súdnom konaní.

5. Sťažovateľke sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000,- €, ktoré je mu Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažovateľke sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000,- €, ktoré je mu Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa ešte pred prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vyjadril k priebehu napadnutého konania predseda okresného súdu podaním sp. zn. 1 SprV 265/2019 z 3. júla 2019. Vo vyjadrení uviedol, že *„ide o zložitú vec, a to najmä po skutkovej stránke, čo vyplýva okrem samotného textu sťažnosti tiež z vyjadrenia sťažovateľky zo dňa 17. júna 2019 k spôsobu vybavenia sťažnosti na prieťahy tunajším súdom adresovaného predsedovi súdu“*. Potvrdil, že vybavoval sťažnosť sťažovateľky na prieťahy súdu v konaní sp. zn. 7 C 128/2003 pod sp. zn. 1 SprV 210/2019, a vo vzťahu k ústavnej sťažnosti v plnej miere odkázal na svoje vyjadrenie v upovedomení o vybavení

sťažnosti z 29. mája 2019, ktorého obsahom je aj prehľad úkonov v konaní. Osobitne poukázal na skutočnosť, že spis okresného súdu sa od 9. mája 2011 do 26. mája 2015 nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o odvolaní sťažovateľky (žalobkyne) proti rozsudku č. k. 7 C 128/2003-348 z 2. decembra 2010 a že spis sa aj v čase podania vyjadrenia nachádzal na krajskom súde na rozhodnutie o odvolaní žalovanej proti rozsudku č. k. 7 C 128/2003-718 z 26. júna 2017, kde bol predložený 30. januára 2018. Sťažnosť sťažovateľky vyhodnotil ako dôvodnú vo vzťahu k obdobiu od podania žaloby 30. júla 2003 do 4. februára 2005, keď súd vyzval sťažovateľku (žalobkyňu) na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, nie vzhľadom na celkovú dĺžku konania. Poukázal na to, že sťažovateľka nepožiadala o prešetrenie sťažnosti podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a vyslovil názor, že došlo k strate nárokov sťažovateľky, ktorá si svoje práva neustrážila s poukazom na nález vo veci sp. zn. III. ÚS 564/2015. K nečinnosti súdu totiž došlo na začiatku konania pred zaplatením súdneho poplatku za žalobu, okresný súd svoju nečinnosť sám odstránil a sťažovateľka porušenie svojich práv v tom čase nenamietala, nepodala sťažnosť na prietahy ani ústavnú sťažnosť. K tomu došlo až toho času v súvislosti s celkovou dĺžkou konania. Poukázal aj na nezaplatenie súdneho poplatku sťažovateľkou a „čakanie“ na výzvu súdu. Následne konal okresný súd bez zbytočných prietahov, čo považoval predseda súdu za významné pre prieskum dôvodnosti ústavnej sťažnosti a o čom nemôžu byť pochybnosti aj vzhľadom na vyjadrenie sťažovateľky o spôsobe vybavenia sťažnosti na prietahy zo 17. júna 2019, a preto považoval ústavnú sťažnosť vo vzťahu k postupu okresného súdu za nedôvodnú, uplatnenú výšku finančného zadosťučinenia považoval za absolútne neprimeranú s poukazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 341/2018 a sp. zn. III. ÚS 187/2018. Netrval na ústnom prerokovaní veci ústavným súdom.

4.1 K svojmu vyjadreniu predseda okresného súdu pripojil vyjadrenie zákonnej sudkyne z 26. júna 2019, obsahom ktorého je podrobný chronologický opis úkonov od pridelenia spisu sudkyňi v decembri 2013, resp. od vrátenia veci z odvolacieho súdu 26. mája 2015, až do 1. februára 2018. Uviedla v ňom, že počas obdobia, keď bola zákonnou sudkyňou, sa nevyskytlo žiadne obdobie nečinnosti súdu, čo uznala aj

sťažovateľka v rámci predchádzajúceho vybavenia sťažnosti, a viaceré pojednávania museli byť odročené z dôvodov na strane sťažovateľky.

5. V pripojenom vyjadrení sťažovateľky zo 17. júna 2019 adresovanom predsedovi okresného súdu a na vedomie aj zákonnej sudkyňi sťažovateľka zdôraznila, že jej sťažnosť nesmerovala proti konaniu, resp. úkonom súčasnej zákonnej sudkyne, a stotožnila sa s jej vyjadrením, že počas obdobia, keď bola vo veci zákonnou sudkyňou, sa nevyskytlo žiadne obdobie nečinnosti súdu. Bola to práve táto sudkyňa, ktorá sa po dlhých rokoch konania sporu podrobne, svedomito a do hĺbky venovala, preštudovala si problematiku súdneho konania vedeného pod sp. zn. 12 C 28/91, keď súd vyslovil nesprávny výrok, čo malo za následok nutnosť opätovne spor riešiť ďalším, stále prebiehajúcim súdnym konaním. Nespochybniteľným faktom podľa sťažovateľky ale je, že k zbytočným prietahom v súdnom konaní došlo, keďže trvá už 16 rokov a stále nie je ukončené.

6. Predseda krajského súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k ústavnej sťažnosti podaním sp. zn. 1 SprV 252/2019 z 10. júla 2019. Odkázal pritom na vybavenie sťažnosti na prietahy podpredsedom krajského súdu v jeho odpovedi sp. zn. 1 Spr 65/2019 zo 6. mája 2019, v ktorom uviedol, že ide o prietahy vyvolané objektívnymi dôvodmi a predpoklad skončenia veci je do konca roka 2019. Aj predsedníčka senátu 15 Co uviedla, že sa pridrižiava vyjadrenia ku skoršej sťažnosti a že skutočne pripravuje vec na rozhodnutie v roku 2019, a pritom podľa nej podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť predčasne a v tomto štádiu konania nedôvodne a neopodstatnene po tom, ako sa dozvedela o spôsobe vybavenia jej sťažnosti na prietahy pred krajským súdom, o dôvodoch prietahov a o skutočnosti, že vec bude prejednaná a rozhodnutá do konca roka 2019. Ústavná sťažnosť by podľa nej bola na mieste v prípade neprejednania a nerozhodnutia veci do konca roka 2019, preto navrhuje ústavnému súdu ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť s poukazom na § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Predseda krajského súdu sa s vyjadrením predsedníčky senátu stotožnil v celom rozsahu.

7. Podaním z 29. júla 2019 vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľky na repliku k vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu. Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku zo 7. augusta 2019 okrem okolností už uvedených vo vyjadrení sťažovateľky zo 17. júna 2019 uviedol, že tvrdenie krajského súdu, že rozhodne niekedy do konca roka 2019, nie je pre sťažovateľku dostatočné, uvedená lehota rozhodnutia je v dvojročnom rozmedzí od odovzdania spisu krajskému súdu a po 16 rokoch predmetný výrok len umocnil pocit právnej neistoty v rámci súdnych konaní. Pokiaľ by krajský súd mal záujem skutočne vo veci konať alebo rozhodnúť, tak už k mesiacu august 2019 by predmetné rozhodnutie vydal.

7.1 Vo vzťahu k vyjadreniam predsedu okresného súdu sťažovateľka uviedla, že pred úhradou súdneho poplatku nepovažovala za potrebné podať sťažnosť na prietahy v konaní, pretože by bola nedôvodná, keďže nedošlo k uhradeniu súdneho poplatku a pokiaľ by ho sťažovateľka ani neuhradila, vo veci by sa ďalej nekonalo a sťažnosť by nemala význam. Tvrdenie, že prietahy si sťažovateľka spôsobila sama neuhradením súdneho poplatku ihneď pri podaní žaloby a čakaním na výzvu súdu, podľa sťažovateľky nemá relevanciu v spojitosti so vzniknutými prietahmi v konaní a zároveň nepostačuje na odôvodnenie predmetných vzniknutých prietahov zo strany okresného súdu. Právna úprava platenia súdnych poplatkov uvádza iba splatnosť súdneho poplatku pri vzniku poplatkovej povinnosti, a nie aj povinnosť ho v danom momente uhradiť, sťažovateľka chcela zaplatiť poplatok na výzvu súdu, a nie sa mu týmto spôsobom vyhnúť. Tvrdenie okresného súdu o strate jej práv nie je podľa sťažovateľky dôkazné a vychádza z nepravdivých skutočností. Sťažovateľka súhlasila s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 137/2019-38 z 20. novembra 2019 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie. Následne vyzval ostatných účastníkov na predloženie písomného vyjadrenia, ak to považujú za potrebné.

9. Predseda krajského súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril podaním sp. zn. 1 SprV 252/2019 z 9. decembra 2019, v ktorom sa v celom rozsahu stotožňuje

s vyjadrením predsedníčky senátu, ktorá uviedla, že vec bola krajskému súdu predložená 30. januára 2018 v poradí druhýkrát (prvýkrát to bolo v roku 2011, keď krajský súd rozsudkom č. k. 2 Co 173/2011-382 z 25. marca 2015 rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 128/2003-348 z 2. decembra 2010 v časti potvrdil, v časti zrušil a konanie zastavil a v poslednej časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie).

9.1 Predmetom sporu po zmenách žaloby zostalo vypratanie nehnuteľností, odstránenie stavby a konanie o vzájomnej žalobe o určenie vlastníckeho práva vydržaním a takáto vec v zmysle osobitných pravidiel rozvrhu práce krajského súdu na rok 2018 a 2019 nepatrí medzi veci, v ktorých má konanie prebehnúť s osobitnou rýchlosťou, resp. výnimočnou rýchlosťou, preto senát odvolacieho súdu zaradil vec na konanie s primeranou rýchlosťou ako obdobné právne veci. Ide ale o vec už rozsiahlu, náročnú po skutkovej a právnej stránke, a teda vyžaduje veľa času na prípravu senátu na rozhodnutie a napokon na písomné vyhotovenie rozsudku.

9.2 Senáty 15 Co, 15 NcC, 15 CoPr, 15CoD, 15 CoSr, 15 CoP pri ich vzniku (1. mája 2017) prevzali 112 vecí (už takmer reštančných) senátu 2 Co, 3 veci senátu 2 CoPr, 19 vecí senátu 10 Co a 1 vec senátu 1 CoPr. Nové veci pridelené do súdneho oddelenia 15 Co až do 31. decembra 2017 boli v porovnaní s ostatnými senátmi (max. pomer 10 vecí) v pomere 16 vecí a pri veľkom počte neodkladných opatrení sa predlžoval čas vybavenia všetkých ostatných vecí. Sťažnosť na prieťahy bola vybavená 6. mája 2019 pod sp. zn. 1 Spr 65/2019 s tým, že k prieťahom došlo z objektívnych dôvodov a vec sp. zn. 15 Co 30/2018 bude prejednaná do konca roka 2019. Predsedníčka senátu sa pridrižovala skoršieho vyjadrenia z 10. júla 2019 k ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

9.3 Napokon sa vo vyjadrení uvádza, že krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom z 20. novembra 2019, t. j. v deň prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, 2. decembra 2019 bol spis spolu s napísaným rozsudkom odovzdaný kancelárii na ďalší postup, čím bol odstránený stav právnej neistoty a k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote po tomto období už nedochádzalo. Podľa predsedníčky senátu je odôvodnený záver, že prieťahy pri rozhodovaní krajského súdu boli vyvolané objektívnymi dôvodmi.

- 22. novembra 2005 okresný súd pojednával v predmetnej veci, po vykonaní dokazovania výsluchom účastníkov konania bolo pojednávanie odročené na 13. február 2006,

- 13. februára 2006 okresný súd pokračoval v pojednávaní veci výsluchom svedkov, pojednávanie bolo následne odročené na neurčito,

- 3. marca 2006 bol okresnému súdu sťažovateľkou doručený návrh na doplnenie dokazovania,

- 25. mája 2007 okresný súd doručuje návrh na doplnenie dokazovania podaný sťažovateľkou odporcom na vyjadrenie,

- 25. júna 2007 okresnému súdu bolo doručené písomné vyjadrenie odporcov k sťažovateľkou podanému návrhu na doplnenie dokazovania,

- 11. januára 2008 okresný súd uznesením č. k. 7 C 128/2003-85 z 11. januára 2008 nariadil znalecké dokazovanie vo veci znalcom z odboru geodézie a kartografie, odvetvia geodézie,

- 22. augusta 2008 okresnému súdu bol doručený návrh sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 74 a § 76 ods. 1 OSP,

- 22. septembra 2008 okresný súd vyzval odporcov k vyjadreniu sa k sťažovateľkou podanému návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na nariadenie predbežného opatrenia, poplatok bol zaplatený sťažovateľkou 30. septembra 2008,

- 22. októbra 2008 okresnému súdu bolo doručené písomné vyjadrenie odporcov k sťažovateľkou podanému návrhu na nariadenie predbežného opatrenia,

- 24. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 7 C 128/2003-165 z 24. októbra 2008 zakázal odporcom akúkoľvek stavebnú činnosť na spornej časti pozemku [REDAKOVANÉ] až do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 128/2003,

- 14. novembra 2008 okresnému súdu bolo doručené odvolanie odporcov proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C 128/2003-165 z 24. októbra 2008,

- 25. novembra 2008 okresnému súdu bol doručený znalecký posudok č. 5/2008 znalca z odboru geodézie a kartografie Ing. Štefana Špačeka,

- 23. februára 2009 súdny spis okresného súdu sp. zn. 7 C 128/2003 bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní,

- 29. apríla 2009 krajskému súdu bolo doručené vyjadrenie odporcov k podanému znaleckému posudku,
- 3. júna 2009 krajský súd uznesením č. k. 4 Co 61/2009-207 z 3. júna 2009 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 128/2003-165 z 24. októbra 2008,
- 10. júna 2009 okresnému súdu bol doručený súdny spis sp. zn. 7 C 128/2003 z krajského súdu,
- 30. októbra 2009 okresný súd uznesením č. k. 7 C 128/2003-216 rozhodol o určení odmeny súdному znalcovi a nariadil termín pojednávania na 22. február 2010,
- 4. februára 2010 nariadený termín pojednávania v predmetnej veci bol zrušený z dôvodu pridelenia rekreácie zákonnej sudkyňi a preložený na 6. máj 2010,
- 25. februára 2010 predsedníčka okresného súdu prijala podľa § 42 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v nadväznosti na závery pracovnej porady ministra spravodlivosti Slovenskej republiky s predsedami súdov opatrenie č. 2/2010 na účely znižovania stavu reštančných vecí na úseku T a P starších ako jeden rok a na úsekoch C a Cb starších ako štyri roky,
- 3. mája 2010 okresnému súdu bolo doručené písomné podanie sťažovateľky obsahujúce novo získaný dôkazný materiál týkajúci sa predmetnej právnej veci,
- 6. mája 2010 okresný súd pojednával v predmetnej právnej veci, po vykonaní dokazovania bolo pojednávanie odročené na 24. máj 2010,
- 24. mája 2010 okresný súd pojednával v predmetnej právnej veci, v rámci dokazovania boli odstraňované rozpory v znaleckom dokazovaní, pojednávanie bolo odročené na 24. jún 2010,
- 24. júna 2010 okresný súd pojednával v predmetnej právnej veci, do súdneho spisu bol doručený geometrický plán, pojednávanie bolo odročené na 9. september 2010,
- 9. septembra 2010 okresný súd pojednával v predmetnej veci, boli odstraňované rozpory v znaleckom dokazovaní, pojednávanie bolo odročené na 18. október 2010,
- 14. októbra 2010 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie sťažovateľky,
- 18. októbra 2010 pojednávanie bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne na 2. december 2010,

- 2. novembra 2010 bol súdny spis sp. zn. 7 C 128/2003 predložený predsedníčke okresného súdu na kontrolu z dôvodu podanej sťažnosti sťažovateľky vedenej pod sp. zn. Spr. 3318/2009,

- 2. decembra 2010 okresný súd pojednával v predmetnej veci, dokazovanie bolo vyhlásené za skončené, bol vyhlásený rozsudok č. k. 7 C 128/2003-348 z 2. decembra 2010, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľky,

- 1. februára 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky,

- 4. marca 2011 okresný súd vyzval odporcov na vyjadrenie k podanému odvolaniu sťažovateľky,

- 12. apríla 2011 okresný súd uznesením č. k. 7 C 128/2003-375 z 12. apríla 2011 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie, poplatok bol zaplatený 28. apríla 2011,

- 9. mája 2011 súdny spis okresného súdu sp. zn. 7 C 128/2003 bol predložený krajskému súdu na odvolacie konanie,

- 25. marca 2015 krajský súd vyhlásil rozsudok č. k. 2 Co 173/2011-382 z 25. marca 2015, ktorým rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 128/2003-348 z 2. decembra 2010 v časti potvrdil, v časti zrušil a konanie zastavil a v poslednej časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,

- 26. mája 2015 súdny spis okresného súdu sp. zn. 7 C 128/2003 bol vrátený z krajského súdu okresnému súdu,

- 29. júla 2015 bol nariadený termín pojednávania v predmetnej veci na 2. november 2015

- 2. novembra 2015 okresný súd pojednával v predmetnej veci, zákonná sudkyňa oznamuje účastníkom konania zmenu zákonnej sudkyne, možnosť namietať predpojatosť zákonnej sudkyne, oboznámené výsledky prípravy pojednávania, krátkou cestou bolo doručené písomné podanie sťažovateľky z 21. októbra 2015, pojednávanie bolo odročené na 14. január 2016,

- 3. decembra 2015 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky, ktorým navrhla zmenu petitu,

- 14. januára 2016 okresný súd pojednával v predmetnej veci, pripustil zmenu petitu, po vykonaní dokazovania bolo pojednávanie odročené na 3. marec 2016,

- 18. februára 2016 okresnému súdu bolo doručené rozsiahle písomné vyjadrenie odporcov,

- 3. marca 2016 okresný súd pojednával v predmetnej veci, pojednávanie bolo odročené na účely pokusu o vytýčenie hraníc pozemkov na 5. september 2016,

- 16. augusta 2016 okresnému súdu bolo doručené rozsiahle písomné vyjadrenie sťažovateľky a odborné posúdenie o vytýčení hraníc a listinných dôkazoch v predmetnej veci, 30. augusta 2016 sťažovateľka v nadväznosti na odborné posúdenie vytýčenia hraníc pozemku podala návrh na zmenu žalobného petitu,

- 5. septembra 2016 okresný súd pojednával v predmetnej veci, po vykonaní dokazovania bolo pojednávanie odročené na 31. október 2016,

- 26. októbra 2016 okresnému súdu bola doručená vzájomná žaloba žalovaných o určenie vlastníckeho práva vydržaním,

- 31. októbra 2016 okresný súd pojednával v predmetnej veci, bolo namietané nedodržanie zákonnej lehoty na prípravu pojednávania, pojednávanie bolo odročené na 20. február 2017,

- 29. novembra 2016 okresnému súdu bolo doručené podanie žalovaných o úprave petitu vzájomnej žaloby a doručené ďalšie písomné podklady k vzájomnej žalobe,

- 20. decembra 2016 okresnému súdu bolo doručené písomné vyjadrenie sťažovateľky k vzájomnej žalobe spolu s prílohami,

- 3. februára 2017 okresnému súdu bolo doručené ďalšie vyjadrenie žalovaných,

- 20. februára 2017 okresný súd pojednával v predmetnej veci, pripustil zmenu petitu, po vykonaní dokazovania bolo pojednávanie odročené na 26. jún 2017, strany boli zaviazané vyjadriť sa k otázke vydržania spornej časti pozemku,

- 10. – 14. marca 2017 okresnému súdu boli doručené vyjadrenie sťažovateľky spolu s prílohami a písomné vyjadrenie žalovaných,

- 29. marca – 14. júna 2017 okresnému súdu boli na jeho výzvu doručované písomné vyjadrenia sťažovateľky a žalovaných k vzájomným písomným vyjadreniam,

- 26. júna 2017 okresný súd pojednával v predmetnej veci, po vykonaní dokazovania a záverečných rečiach súd vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok č. k. 7 C 128/2003-718 z 26. júna 2017,

- 13. novembra 2017 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaných,

- 11. decembra 2017 okresnému súdu bolo doručené písomné vyjadrenie sťažovateľky k podanému odvolaniu žalovaných,
- 12. decembra 2017 okresný súd uznesením č. k. 7 C 128/2003-771 z 12. decembra 2017 uložil žalovaným povinnosť uhradiť súdny poplatok za podané odvolanie,
- 8. januára 2018 okresnému súdu bolo doručené písomné vyjadrenie žalovaných k vyjadreniu sťažovateľky k podanému odvolaniu,
- 30. januára 2018 súdny spis sp. zn. 7 C 128/2003 bol predložený krajskému súdu na odvolacie konanie.

III.

Relevantná právna úprava

13.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13.2 Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

13.3 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

13.4 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

15.1 Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca bol podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bol súd prvého stupňa podľa § 226 OSP viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

15.2 Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý v čl. 17 upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania. Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o vypratanie nehnuteľností, odstránenie stavby a o vzájomnej žalobe o určenie vlastníckeho práva vedenom pod sp. zn. 7 C 128/2003 a postupom krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 30/2018 došlo, resp. dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky (žalobkyne) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takto bol predmet konania vymedzený uznesením o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

16.1 Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uviedol, že zvláštnosť konania pred ním vyplývajúca z toho, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh (sťažnosť) neodloží alebo neodmietne, prijme ho podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie „v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu“, vylučuje možnosť navrhovateľa (sťažovateľa) meniť návrh na začatie konania (napr. I. ÚS 36/02, I. ÚS 109/02). Ústavný súd sa preto meritórne nemohol zaoberať námietkami a návrhmi sťažovateľky vo vzťahu k postupu krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 173/2011, ktoré už navyše v čase podania ústavnej sťažnosti bolo viac ako 4 roky skončené.

16.2 Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky, lenže v konkrétnom napadnutom konaní hneď na prvý pohľad zistil extrémnu dĺžku konania (15 rokov a 9 mesiacov) v čase podania ústavnej sťažnosti, a preto tieto kritériá nepovažoval za významné hodnotiť podrobnejšie, pretože ani skutkovo zložitejší spor o vypratanie nehnuteľností a odstránenie plota a stavieb, akým je aj napadnuté konanie vzhľadom na potrebu vykonania dokazovania formou znaleckých posudkov a vymieraním hraníc a vzhľadom aj na potrebu konajúceho súdu vysporiadať sa s viacerými predbežnými otázkami, nesmie trvať v právnom štáte takúto dlhú dobu, lebo dôveryhodnosť justície tak trpí zásadným spôsobom (I. ÚS 282/2019). Ústavný súd sa preto ďalej zamerlal len na najvýznamnejšie aspekty posudzovanej veci.

17. Pri posudzovaní postupu okresného súdu je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že celková dĺžka konania bola podstatne ovplyvnená dobou nečinnosti v trvaní 18 mesiacov od začatia konania do zaslania výzvy sťažovateľke na zaplatenie súdneho poplatku, resp. s tým súvisiacou celkovou dobou 27 mesiacov od podania žaloby do nariadenia prvého pojednávania vo veci, čo považuje ústavný súd za neprijateľne dlhé obdobie. Významné obdobie nečinnosti zaznamenal ústavný súd od 13. februára 2006 do 25. mája 2007 (15 mesiacov) a bezprostredne potom až do 11. januára 2008 (viac ako 7 mesiacov). Prvý rozsudok vydal okresný súd až po viac ako 7 rokoch od podania žaloby, a to po sérii piatich pojednávaní uskutočnených v období ôsmich mesiacov, čo naznačuje aj neefektívnosť tomu predchádzajúcich úkonov okresného súdu. Z prehľadu úkonov súdu (bod 12) vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní uskutočnil 14 pojednávaní (5 z nich bolo v období máj až december 2010 a 5 v období november 2015 až október 2016), ktoré boli opakovane odročované bez meritórneho rozhodnutia, čo signalizuje, že postup okresného súdu nebol sústredený a efektívny. Povinnosťou súdu je pripraviť vec na pojednávanie tak, aby bolo možné rozhodnúť spravidla už na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Nepochybne sa na dĺžke konania okresného súdu do vydania prvého rozsudku podpísali aj viacnásobné zmeny v osobe zákonného sudcu, čo vyžaduje aj opakované štúdium veci, ústavný súd ale poukazuje na povinnosť štátu zabezpečiť správnu organizáciu súdnictva, ktorej sa nemôže zbaviť (rozsudok ESLP vo veci Lechner a Hess proti Rakúsku z 23. 4. 1987, § 58).

17.1 Za spomenutie stojí aj to, že sťažovateľka ako žalobkyňa viackrát zmenila petit žaloby, podstatným spôsobom v roku 2015, keď sa v nadväznosti na právoplatné rozhodnutie o zamietnutí časti jej pôvodnej žaloby o vydanie veci a o zastavení konania začala domáhať vypratania nehnuteľností a odstránenia plota a stavieb, a pritom okresný súd pripustil zmenu žalobného petitu. Z dôvodov na strane sťažovateľky boli odročené pojednávania 2. novembra 2015, 3. marca 2016 a 5. septembra 2016, čo viedlo k predĺženiu konania. Ústavný súd nezistil iné správanie ani ďalšie okolnosti na strane sťažovateľky, ktorými by sa pričínila o predĺženie súdneho konania. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto

prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

18. Počas celej doby konania bola vec spolu trikrát na odvolacom súde, a to dvakrát na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku a raz na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu o predbežnom opatrení. Ústavný súd v súvislosti s postupom krajského súdu v napadnutom konaní konštatuje, že toto odvolacie konanie trvalo od 31. januára 2018 do 16. decembra 2019 (1 rok a 10 mesiacov), čo ústavný súd v posudzovaných okolnostiach prípadu považuje za neprimeranú dobu, ktorú považuje za prietahy v konaní. Ústavný súd zdôrazňuje, že išlo o druhé predloženie spisu odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku vo veci samej, čo mal krajský súd zohľadniť aj pri posudzovaní poradia vybavovania jednotlivých vecí (pozri bod 19), pretože pozornosti ústavného súdu neunikla dĺžka prvého odvolacieho konania na krajskom súde v prejednávanej veci v trvaní od 9. mája 2011 do 26. mája 2015 (4 roky). Týmto konaním sa ale bližšie nezaoberal vzhľadom na formuláciu ústavnej sťažnosti a vymedzenie predmetu konania v uznesení o jej prijatí na ďalšie konanie.

18.1 Vznik prietahov v druhom odvolacom konaní priznal aj podpredseda krajského súdu, odôvodňujúc ich objektívnymi dôvodmi (množstvom vecí), ktoré ale nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vrátane práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

18.2 Krajský súd argumentoval, že ústavná sťažnosť je predčasná, nedôvodná a neopodstatnená, pretože sťažovateľka sa pred jej podaním dozvedela o spôsobe a dôvodoch vybavenia jej sťažnosti na prietahy a o približnom dátume rozhodnutia krajského súdu o podanom odvolaní. Táto argumentácia je nesprávna, pretože podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom vtedy, ak v čase jej uplatnenia porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného

základného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

18.3 Krajský súd nijako neodstránil neistotu sťažovateľky tým, že jej oznámil spôsob vybavenia sťažnosti, dôvody prietáhov a dátum približného skončenia veci v roku 2019. V čase uvedeného oznámenia (1 rok a 3 mesiace po predložení spisu) krajský súd vec ešte nerozhodol, teda pozícia sťažovateľky sa z pohľadu namietaného porušenia jej práv nezmenila. Podľa zistenia ústavného súdu v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti už bol sťažovateľke doručený rozsudok krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. januára 2020, preto jej právna neistota vo vzťahu k veci samej naďalej nepretrváva.

19. Ústavný súd na záver zdôrazňuje, že v čase predloženia veci krajskému súdu na druhé odvolacie konanie bolo potrebné prihliadnuť na tú výnimočnú okolnosť, že konanie vo veci trvalo už 15 rokov, preto bolo namieste venovať jej rozhodovaniu osobitnú pozornosť. Ústavný súd podotýka, že celková dĺžka konania môže byť dôvodom aj na prípadné prijatie osobitných opatrení orgánov riadenia a správy súdu umožňujúcich (bez zásahu do rozhodovacej činnosti súdu) priebežné sledovanie plynulosti konania v takýchto veciach, prípadne aj na ich prednostné vybavenie.

20. Podľa názoru ústavného súdu sú zistené skutočnosti postačujúce na vyvodenie konečného záveru, že celková dĺžka napadnutého konania je z ústavného hľadiska celkom zjavne neakceptovateľná. Postupom okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd vyslovil, že označené práva sťažovateľky porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Sťažovateľka sa domáhala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu a krajskému súdu konať a odstrániť prietahy. Keďže krajský súd po vydaní rozsudku z 20. novembra 2019 doručil spis okresnému súdu, nemalo by žiadny význam prikázať mu ďalej konať. Pokiaľ ide o príkaz konať adresovaný okresnému súdu, v zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu ústavný súd ho neuloží, ak v čase jeho rozhodovania je konanie vo veci samej už právoplatne skončené.

22.1 Ústavný súd konštatoval porušenie práv sťažovateľky, aj keď konanie vo veci samej pod sp. zn. 7 C 128/2003 sa už právoplatne skončilo. Príkaz konať adresoval ústavný súd okresnému súdu, pretože v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo ešte skončené konanie v časti týkajúcej sa trov konania. Aj keď súdy rozhodli o nároku na náhradu trov, naďalej ešte pokračuje konanie o výške trov, ktoré nadväzuje na konanie vo veci samej a je jeho logickým následkom (rozsudok EŠLP Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 52). Ústavný súd konštatuje, že je povinnosťou okresného súdu rozhodnúť o výške trov uznesením, ktoré vydá súdny úradník a proti ktorému Civilný sporový poriadok pripúšťa sťažnosť, o ktorej rozhoduje sudca. Existujúca obava z ďalšieho možného zdĺhavého alebo neefektívneho postupu okresného súdu v ďalšej fáze rozhodovania o trovách konania, ako aj potreba posudzovať konanie nasledujúce po rozhodnutí o merite v kontexte s konaním vo veci samej (III. ÚS 140/2018, rozsudok EŠLP Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997 k sťažnosti č. 22410/93, bod 29) viedli ústavný súd k tomu, aby prikázal okresnému súdu konať vo veci sťažovateľky vedenej pod sp. zn. 7 C 128/2003 bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

22.2 Nebolo by v súlade s požiadavkou poskytovania materiálnej ochrany ústavnosti, ak by ústavný súd v prípade, že po podaní ústavnej sťažnosti sa rozhodovanie konajúceho súdu (tu okresného súdu) vzhľadom na právoplatné rozhodnutie v merite veci prenieslo do fázy rozhodovania o výške náhrady trov konania, kde sa rozhoduje samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP, paušálne vyvodil záver, že došlo k nastoleniu právnej istoty sťažovateľky. Okresný súd totiž naďalej zaťažuje povinnosť vykonať všetky kroky

na dosiahnutie právnej istoty sťažovateľky aj v časti o trovách konania. Formulácia ústavnej sťažnosti navyše umožňuje ústavnému súdu preskúmať celkovú dĺžku namietaného konania vrátane časti konania o trovách.

VI.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

25. Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € proti každému z označených porušovateľov. Svoj návrh na priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľka zdôvodnila tým, že 16 rokov trvajúci stav právnej neistoty bez právoplatného ukončenia konania, ktoré nie je po právnej stránke zložité, hoci skutkovo nejde o jednoduchú vec, nie je akceptovateľný, hrozí aj pokračovanie v prietáhoch krajským súdom vzhľadom na posledné rozhodovanie krajského súdu o odvolaní sťažovateľky v trvaní 4 rokov. Okresný súd mal spôsobiť ďalšie prietahy doručením spisu odvolaciemu súdu po takmer roku od podania posledného vyjadrenia sťažovateľkou.

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade

priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy a ústavný súd pri určení finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

27. Pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia prihliadol ústavný súd na celkovú dĺžku konania vedeného na všeobecných súdoch (viac ako 16 rokov) a v jej rámci osobitne na obdobie absolútnej a neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (42 mesiacov), ako aj na jeho neefektívnu činnosť, osobitne v období predchádzajúcom vydaniu prvého rozsudku. Vzal do úvahy aj skutočnosť, že konanie prebiehalo na dvoch stupňoch súdnej sústavy a že krajský súd, ktorý vo veci konal a rozhodoval celkovo trikrát, sa značne pričínil o predĺženie konania (spis sa na ňom nachádzal spolu 6 rokov a 2 mesiace a s ohľadom na vymedzený predmet konania je možné pričítať mu vznik prietáhov pri rozhodovaní o druhom odvolaní proti rozsudku, ktoré trvalo 1 rok a 10 mesiacov). Ďalej zohľadnil, že predmetom konania bola pôvodne žaloba o vydanie veci a po zmene žaloby je predmetom vypratanie nehnuteľností (časti záhrady a odstránenie oplotenia, odvetrávacej šachty a pivnice), nešlo teda o prípad, že by sťažovateľka bola vyslovene odkázaná na výsledok predmetu konania. Prihliadnuc napokon aj na správanie sťažovateľky, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznať finančné zadosťučinenie proti okresnému súdu v sume 4 000 € a proti krajskému súdu v sume 1 000 € podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (body 3 a 4 výroku nálezu), čo zodpovedá rozhodovacej praxi ústavného súdu (porovnaj napr. III. ÚS 169/2017 alebo I. ÚS 582/2015).

28. Ústavný súd zároveň nevyhovel tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške prevyšujúcej ústavným súdom priznanú sumu, toto rozhodnutie je obsiahnuté v bode 6 výrokovej časti nálezu.

VII. Trovy konania

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd vyhovel ústavnej sťažnosti sťažovateľky, preto je dôvod na rozhodnutie aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

30. Ústavný súd zastáva názor, že podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) patrí sťažovateľke, vychádzajúc z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2018 vo výške 980 € a zo skutočnosti, že predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi, náhrada trov konania za tri úkony právnej služby v hodnote 163,33 €, ktoré podľa obsahu spisu právny zástupca preukázateľne vykonal v roku 2019 [prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom podľa § 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky, písomné podanie ústavnej sťažnosti podľa § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky a písomné podanie súdu týkajúce sa veci samej podľa § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky]. Zároveň jej patrí režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 29,40 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 623,27 € (suma 519,39 € bola zvýšená o 20 % daň z pridanej hodnoty vo výške 103,88 €, pretože ústavný súd považoval za preukázané, že právny zástupca sťažovateľky je platcom dane z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky).

31. Náhradu trov konania sú okresný súd a krajský súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, keďže je možné pričítať porušenie práv sťažovateľky obom súdom a týmto spôsobom sa zabezpečí uspokojenie pohľadávky sťažovateľky a zároveň sa uľahčí jej uplatnenie.

32. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

VIII.

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu